



Edita Svatošová

Budu zářit



Edita Svatošová

Budu zářit

Eroika

Edita Svatošová

Budu zářit

Eroika

© Edita Svatošová, 2009

© Eroika, 2009

ISBN 978-80-86337-92-0

*Děkuji za všechnu dosavadní
podporu své rodině a blízkým přátelům*

I
LÉTO OSMDESÁT SEDM

Měli jsme svá zaměstnání. On večer sledoval televizi, já poslouchala rádio a v podstatě nám bylo dobře. V jednom bytě se mýjely dva světy a nikomu nepřekážely, ani samy sobě navzájem. Ale celé to byla hra. Hlavně kvůli ostatním. Až krátce po mých třiadvacátých narozeninách se můj fiktivní přítel odstěhoval do Prahy za svojí láskou, což byl muž. A můj byt potichl. Na zvonku u vchodu už bylo zas jen moje jméno.

S mým kamarádem, pro okolí i mým přítelem, nás pojilo hodně společného. Dokázali jsme celé hodiny popovídat na balkonu. Hlavně v létě to bylo moc fajn. Člověk mohl sedět na balkonu jen ve spodním prádle a kouřit, až se mu z toho dělalo občas špatně. Lidi jsou zoufale zvědaví, a tak jsme oba ocenili, že náš balkon je až nahoře a naše řeči nedorazí jen tak dolů k uším místních drben. Ty jsou beztak skoro hluché a dá jim hodně práce vyřvat celou historku tak, aby z ní něco měly i ostatní babky.

Kromě toho, že jsme s kamarádem poslouchali stejnou hudbu, měli rádi stejné cigarety a filmy, nás pojila i láska k lidem stejného pohlaví. Náš byt se během pracovního týdne měnil v ryze dívčí doupě, které bylo kupodivu dílem mého kamaráda. Byl háklivý na takové

ty věci, jako jsou vlasy na okraji umyvadla nebo, nedejbože, zaschlá zubní pasta na ručníku. Netvrdím, že jsem bordelář, jen občas neřeším detaily. Na víkendy kamarád jezdil za svými známostmi do okolních měst a já zůstávala doma.

Ani jeden z nás nedodělal střední školu, a přece jsme si občas připadali chytrí. Jeden druhého podržel, když se něco nevydařilo. A hlavně proto mě zamrzelo, když kamarád jednoho dne odjel do Prahy, teplého tepajícího srdce Československa. Odjel tam zkusit štěstí s tím, do něhož se zakoukal na poslední oddělené dovolené, kterou jsme každý strávili někde jinde. Občas si říkám, že kdybych se překonala a jela s ním na tu přehradu, možná bychom vedli ty naše lehce povrchní řeči dál, a on by si svého prince nevšiml. Ale přeci nemůžu být tak sobecká. Jsem ráda, že si můj nejlepší kamarád konečně někoho našel. V Praze se určitě lépe schovají před homofoby než tady v Chocni. Často na něj vzpomínám, protože si myslím, že nejhezčí chvíle ve svém dosavadním životě jsem zažila právě s ním. Byl to kluk, který se mě nikdy nesnažil sbalit, a proto to krásný přátelství mohlo žít dál, bez zbytečných výpadů a unáhleností, kterými jsou lidé trpící neopětovanou láskou sužováni. Protože však svého kamaráda znám, vím, že mi nejspíš ani už neodepíše na poslední dopis. Náš písemný styk ochabuje. Beru to. Je už takový. Ale přece mi ta pohoda s ním bude nejspíš vždycky chybět.

Sedím na balkonu a vychutnávám si hořkou chuť cigarety. Tak, jak to dělávám poslední dobou poměrně často. Pode mnou se míhají lidé s nákupními taškami, cyklisté a ukřičené děti. Všichni sem patří, dotvářejí detailní obraz života tady, a proto si jich ani moc nevšímám. Beru je jako samozřejmost. Až neobvykle hlasitý zvuk motoru mě vytrhne ze zamyšlení. Neřekla bych, že to, co poslední dobou dělám, je nějakým způsobem smysluplné. Do práce, staré fabriky hned naproti, chodím během zvolněného letního provozu jen občas. Spíš se snažím sama sebe uvést do té nálady, kterou jsem mívala v dobách nejlepšího přátelení s mým kamarádem. Co tu dělá ten stěhovací vůz? Vynořil se zpoza rohu Ostrovní ulice tak náhle. Oprýskaná dodávka nacouvá ke garážím za domem a stěhováci začnou vykládat první kusy nábytku na zem. Přerostlé borovice za garážemi se s hrozivým praskáním zakývají v letním větru, snad jako kdyby je vyděsil pohled na opracované dřevo. A asi dvě minuty nato přijíždí zelený žigulík. V něm se veze tříčlenná rodina. Žigulík zamíří k našemu domu a zaparkuje hned vedle domu. Řidič, zřejmě hlava rodiny, vypadá tak na pětatřicet. Ale je mu určitě míň, když se oholí a učeše. Tak šestadvacet mu tipuji. Chvíli se mi zdá, že ho dokonce už odněkud znám. Ale pak se uchechtnu sama svojí myšlence – vždyť povaleči z hospod, jako je očividně i tento muž, po nějaké době vypadají všichni stejně. Tak asi takhle vypadal můj a kamarádův humor.

Řidič se vyhoupne ze sedadla, plácne ruce na střechu auta a unavenýma očima se podívá na panelový dům. Zřejmě něco poví, ale nerozumím mu. Ze spolujezdceva místa vystoupí jeho pravý opak. Mladouňká holka, sotva dvacet jí může být, vypadá moc pěkně a zdravě. Stojí za zmínku, že to, co sedí na zadní sedačce, se na její postavě nijak nepodepsalo. Dítě vypadá rozrušeně. Asi dvouletá holčička. Celá máma. Frmol kolem auta neustává. Rodina vynáší věci ze svého auta a občas se na něčem domlouvá se stěhováky. Holčička sedí na zadním sedadle a nervózně se pokyvuje. Než k ní maminka stačí dojít, sama si otevře dveře a s velkým úsilím je odtlačí od sebe. Pak se postaví na zem a pozvrací se. Jako děti jsme to všichni zažili – pořád je to v pohodě a najednou rácháme kecky v leču. Určitě je to její první dítě, jak na to tak koukám. Ne že bych jako tříadvacetiletá s fiktivním přítelem nějaké děti měla, ale ona tomu dítěti tak starostlivě utírá papulu.

Náš panelák je přes léto poloprázdný. Většina lidí odjela do svých nedalekých chaloupek v Kunvaldu a Rokytnici. Jen já tu zůstávám spolu s několika místními drbnami, které jsou mi celkem ukradené. Občas mě napadá, že by mi i trošku chyběly, kdyby tu nebyly. Člověk je sám, ale přitom ho netíží ten pocit naprosté samoty. Nezůstávám tu proti své vůli, naopak. Mám ráda ticho. Moc aut tudy neprojde. Kolem je spousta stromů, které šustí, když zafouká teplý letní vítr. Hlubokým

tónem před barákem přede místní fabrika Perla. To je moje verze ticha. S kamarádem jsme to zvláštní, nejspíš neopakovatelné ticho vydrželi poslouchat celé hodiny. Teď to moje ticho ale ruší plácot šestice sandálů a jemné pokašlávání pozvracené holčičky. Opřu se o zábradlí na balkonu a podívám se na nové spolubydlící. Konečně si je mohu trochu prohlédnout. Rusové jak vyšití, napadne mě. Ale to už zaslechnu šramot hned vedle mého bytu. Zřejmě budeme sousedé.

2

Ruch odvedle ustal. Musejí být po té cestě a stěhování unavení. V jednu chvíli mě napadlo sejít dolů a pomoci jim. Ale hlava rodiny vypadala, že všechno zvládá. Přestože měl otec opravdu vizáž hospodského povaleče, ochotně všechno vynosil do nového bytu a nenechal krásku nosit věci těžší než běžný nákup. Nemám na práci nic důležitějšího než to vysedávání na balkonu a přemýšlení nad neužitečnými věcmi. Porozhlédnu se po bytě a uvědomím si, že veškeré náznaky ženské domácnosti jsou ty tam, co kamarád odjel. Vtom se ode dveří ozve slabé zaťukání. Dojdu ke dveřím a podívám se do kukátka. A tam stojí moje fungl nová, rusovlasá sousedka. Rusovlasá, jak výstižné slovo. Uculím se, otevřu dveře a podívám se na ni. V jedné ruce hrnek s nasypaným kafem, ve

druhé ruce krabička cigaret Clea. Ještě si stihnu vzpomínout na kamaráda, se kterým jsme kouřili taky „klejky“, a uvědomím si, že oblíbené cigarety máme v tomhle státě asi skoro všichni stejné. „Ahoj,“ povím a zarazím se u modřiny na její paži. Stěhovali, tak se asi praštila. Hned se přistihnu, jak si ji až moc prohlížím, a vrátím pohled do jejích očí. „Ahoj, všimla jsem si tě na balkonu, když jsme přijížděli. Tak jsem myslela, že bych mohla zaskočit představit se,“ odpoví holka. A hned s kývnutím hlavou směrem do mého bytu dodá: „Můžu?“ – „Jo, jasně,“ dodám se smíchem. Ale uvnitř sebe se sama před sebou zastydím za ten binec tady. Vůbec mě nenapadlo, že by mohla přijít na návštěvu. Zabojuji se zatuhlými panty u dveří. Kolikrát mi kamarád říkal, že je mám namazat. Syknu a trochu kopnu do dveří. Pak se otočím zpět k návštěvě a ona tam chudinka tak stojí a dívá se na mě. „Nepolekala jsem tě?“ zasmějí se znovu a představím se: „Já jsem Darja.“ Podám jí ruku. To je úžasný kontrast, moje opracovaná ruka a její hedvábí. Trochu se zastydím, ale co s rukama, jiné už nebudou. Stisk má tedy jak leklá ryba, ale jinak je sympatická. Ida.

3

Sedíme na balkonu, každá v jedné ruce kafe a ve druhé cigaretu. Nežijeme zrovna moc zdravě. Poslední cigareta dohořívá, ale v parku za fabrikou se rozsvěčují desít-

ky hořících konců dalších cigaret. Stmívá se. V našem rozhovoru dojde na takovou tu chvíli ticha, kdy dva lidé dohovoří skoro o všem, co se na první setkání sluší i nesluší. „Ještě si vzpomínám, že když jste sem s Ivanem a Kátou přijížděli a já vás poprvé viděla, napadlo mě, odkud asi jste,“ zeptám se Idy, prostě si nemůžu pomoci. – „Co myslíš?“ vypustí Ida z pusy obláček kouře a usměje se. Trošku zalžu, že nevím. – „Že tě napadlo Rusko,“ prokoukne mě, potvora, a se smíchem přizná barvu: „Všichni si to myslí. Mí rodiče jsou Rusové. Ale já jsem Češka. S mým manželem, ten jako Rus jen vypadá, jsme se poznali v Pardubicích, odkud se stěhujeme. Kvůli jeho práci.“ Pak toto téma ale ukončí dlouhým namodralým oblakem kouře a porozhlédne se dveřmi od balkonu po mém bytě, který vypadá spíš jako pokoj -náctiletého fracka. „A co ty?“ zeptá se mě. – „Já jsem vždycky žila tady, celá moje rodina je odsud,“ zavzpomínám na rodiče. Co asi dělají? Nějak se mi nedaří o rodině mluvit, tak dlouze popotáhnu kouř a uvědomím si, že jsme si zapálily další dvě cigarety, ač jsme to už neměly v plánu. Ida zpozoruje moje zamyšlení a zamává mi dlaní před obličejem. – „Jsi tu?“ zeptá se pak s mírným úsměvem. – „Jo, jsem, jen jsem si vzpomněla na rodiče.“ Pak odpovím na Idin zkoumavý výraz v obličeji: „Oni se se mnou nebaví, víš.“ – „To mě mrzí,“ dodá Ida, „a proč?“ Chvíli v duchu formuluji odpověď, ale pak nad tím mávnu rukou a použiji nějakou obecnou odpověď v tom smyslu,

že třeba nesplňuji představy mých rodičů o dokonalém dítěti. Nebo aspoň o průměrném, ale slušném potomkovi dodržujícím stanovená pravidla. Ida si uvědomí, že zmínila pro mne ne tak úplně jednoduché téma, a podívá se na hodinky. S ženským uleknutím, které zní jako křečovitě nadechnutí, dodá: „To už je deset, tak pozdě,“ poví polohlasně, „budu muset jít. Děkuju za pěkný popovídání. Fakt.“ Pak začne spěšně sbírat věci ze stolu. Podám jí zapalovač, který se stihl během rozhovoru schovat pod staré noviny, a povím: „Já děkuju, je prima mít tu sousedku na pokec.“ Utrousím to tak napůl polichoceně a napůl zklamaně, že už Ida musí jít.

4

Chvíli nato za Idou zaklapnou dveře. Vypadala, že se jí domů moc nechce. Pár minut ještě přemýšlím nad tím, co by ji mohlo trápit, ale pak moje myšlenky pohltí úklid kuchyně. Šla jsem do sebe a pustila se do úklidu, abych se příště nemusela před návštěvou tak stydět. Nakonec, líbí se mi nové uspořádání starého místa. Nechce se mi spát, v hlavě si znovu a znovu přehrávám ten rozhovor. Byla to příjemná změna po dlouhých dnech samoty. Venku je pořád takové parno, že i v noci nechávám okna otevřená. Jen zatáhnu záclony kvůli hmyzí havěti. V rádiu brouká Goťák a mně je zas bezstarostných patnáct. K čertu

s třiaadvaceti. Když si představím, že v patnácti jsem nic netušila o sobě a vlastně ani o mých rodičích, bylo to fajn. Ale na druhou stranu všechno bylo přede mnou, a kdo ví, jestli bych na to měla dneska ještě síly.

Bylo čtvrt na dvanáct, když mě pustilo úklidové šílénství a šla jsem spát. Před usnutím chvíli ještě sním o něčem lepším, než je tahle realita, většinou vzpomínám na kamaráda a dlouhé letní večery na balkonu. Vtom mě z polospánku vytrhne tlumená rána odvedle. Převalím se na bok s tím, že jsem asi na odkapávači nechala nešikovně sklenici a ta spadla. Střepy smetu až ráno, beztak na ně nemá kdo šlápnout. Pak ale uslyším další ránu. To jsem tak levá? Posadím se a ve tmě poslouchám, co se děje. To není z mojí kuchyně. Přiložím ucho ke zdi a jako jedna ze zdejších drben poslouchám. Zaslechnu nějaký nezřetelný rozhovor, poznám Idu a pak i hlas jejího Ivana. Napadá mě, co všechno asi můžou tam vedle dělat. Než však všechny možnosti zvážím, ztěžknou mi víčka a já brzy usnu.

5

Druhý den raději vstanu brzy a vydám se do samoobsluhy. Jinak bych musela snídat starší rohlíky s junem. A pak, stejně nemám ráda spěch, to si nakonec ještě ráda přivstanu. V Jednotě jsem za pár minut a už před